

REFERAT af Skovtroldens botanikekskursion fra Dybvadbro d. 2. juli 2022 kl. 10 - 13.30

v/ Jesper (JeR) og 6 deltagere.

Ruten var den samme som vi gik den 21. maj, men i mellemtiden var flere arter jo visnet væk, nogle var kommet i blomst og andre – især græsser – var fuldt udvoksede.

Af de blomstrende var der især mange af ærteblomstfamilien, så de fik særlig opmærksomhed, men også andet bød sig til.

Ved bålpladsen øst for shelterne stod *Blæresmelde*, som med de oppustede bægre, glat og blågrøn, let genkendtes og med modsat stillede blade straks erklæredes at høre til Nellikefamilien ligesom den tyndgrenede, liggende-opstigende plante med linieformede modsatte blade og små hvide blomster med dybt kløvede kronblade. Vi talte 3 grifler; altså: *Fladstjerne*; nemlig: *Græsbladet Fladstjerne*, som er ganske almindelig på tørt græsland. (For Nørder, der vil forebygge evt. senere fejlbestemmelser, hvis vi på fugtig bund skulle støde på en plante af næsten identisk udseende, lærte vi, at man skal sikre sig, at der ved grunden af de små hindeagtige akselblade er 2-3 bittesmå hår. (Brug lup – og vid, hvor og efter hvad, du skal kigge!) – ellers kan det være "Kær-Fladstjerne").

Græsbladet Fladstjerne

Der! – skal der være små hår

På lokaliteten stod også et par ranke, blomstrende *Perikon*, med sine gule blomster i en mangegrenet top. Hvilken art *Perikon*? Med 2 tydelige længdelister på stænglen og spidse bægerblade, var svaret: *Prikbladet Perikon*.

Med forekomst af en stor krybende og klatrende plante med mangefinnede blade med slyngtråd og blomsterstilke med mangeblomstrede klaser af blåviolette ærteblomster, kunne vi tage hul på det annoncerede tema: »Ærteblomstfamilien«. Det var den almindeligt forekommende *Muse-Vikke*, vi havde for os.

For at komme videre, "ilede" vi hen ad banestien, men måtte dog standse brat, for: Nu står der én i blomst! *Gedeskæg!* – som kun har åbne blomster ved højlys dag. Med kronblade, der er væsentlig kortere end bægerbladene, er der tale om *Småkronet Gedeskæg*. (På trods af, hvad der står i floraer: "Forekommer hist og her på Sjælland", har "Atlas Flora Danica-projektet" (1992-2012) vist, at den er almindelig udbredt over hele landet og er mere almindelig end "Eng-Gedeskæg", som har kronblade af længde med bægerbladene).

Småkronet Gedeskæg

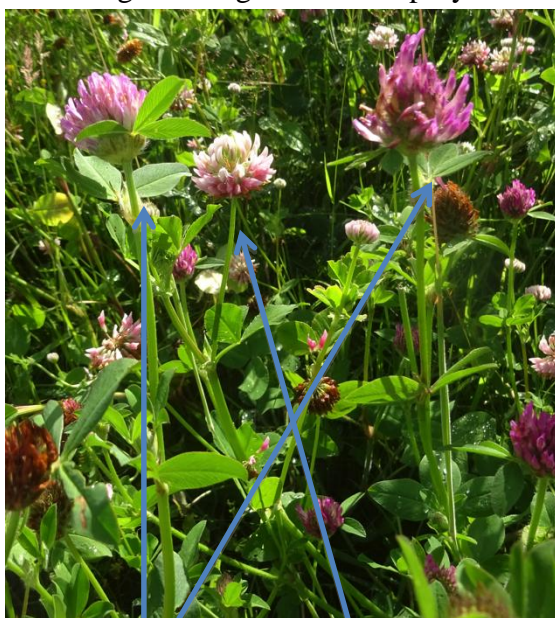
Muse-Vikke

Vi ilede videre op ad den nye cykelsti for at fortsætte med det afbrudte ærteblomst-tema, men deltageres opmærksomhed blev forinden afledt af en sværm af fouragerende orangebrune små sommerfugle i Muse-Vikker. *Stregbredpander!* (med sort > < orangebrun underside af følehornspidsen).

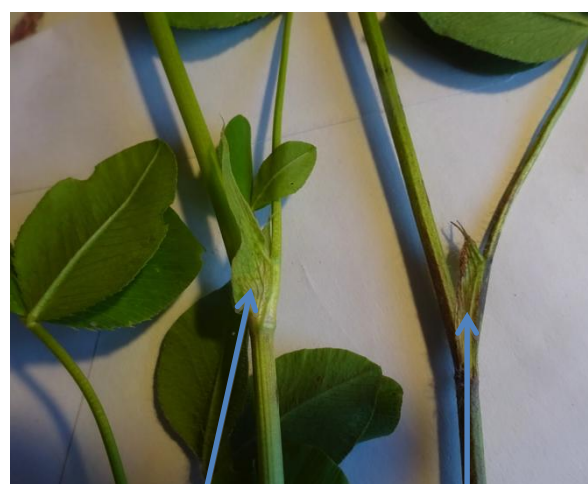
Der "lepidoptereres" efter Stregbredpander på Muse-Vikker.

I den modsatte cykelsti-rabat og -skråning (bag de temporere lepidopterologer) kunne vi genoptage flora-temaet med en pæn bestand af 5 forskellige kløvere + en forvekslingsmulighed (Sneglebælg). På skråningen: 1) *Rød-Kløver*; opret med et kugleformet-ovalt hoved med rosenrøde ærteblomster, voksende sammen med den ligeledes oprette hvid og rosa blomstrende kløver 2) *Alsike-Kløver*. (Hvorfor hedder den "Alsike-Kløver", blev der spurgt. Godt spørgsmål! Svaret er siden slået op: "Efter Alsike sogn i Uppland, hvor Linné første gang så den". Han kaldte den: *Trifolium hybridus* i den tro, at den var en hybrid mellem Rød- og Hvid-Kløver; – med det er den ikke). I rabatten stod 3) *Hvid-Kløver*, som er krybende med mellemstore kuglerunde hvidblomstrede hoveder, som strækkes op på lange nøgne blomsterstilke; 4) *Gul Kløver*; nedliggende- opstigende med mindre gulblomstrede hoveder med stribet-plisserede faner og 5) *Fin Kløver*; ligeledes nedliggende-opstigende med små gulblomstrede hoveder, som kan forveksles med den sammesteds voksende *Humle-Sneglebælg*, men Sneglebælgens frugtstand består af en hob af små krumme kapsler, mens kløveres frugtstand ligner en lille "paryk" af visne blomster.

Rød-Kløver
Rosenrød
Højblade helt op
under blomster-
standen

Alsike-Kløver
Hvid - lyserød
Højblade fjernt fra
blomsterstanden

Alsike-Kløver
Akselblad grønt og
jævnt udtrukket i
en lang spids

Rød-kløver
Akselblad hvidligt og
brat tilspidset i en
børsteformet spids

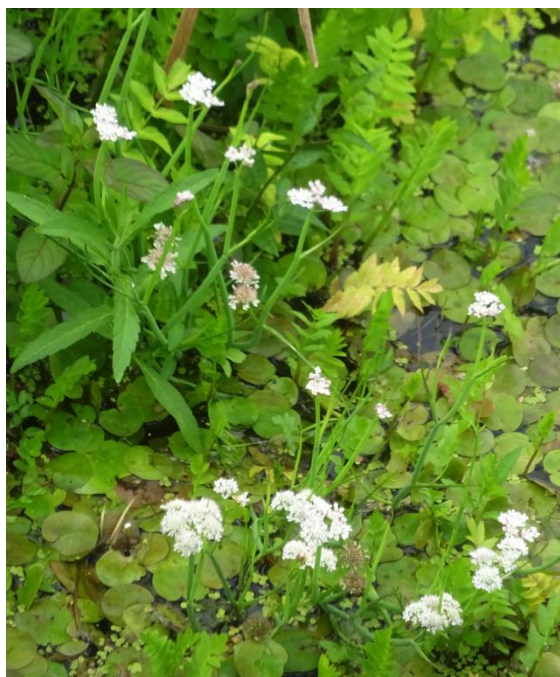
I rabatten forekom også flere nedliggende klynger af *Almindelig Kællingetand*, hvis blomsterstand kaldes en "skærm", da de 1 - 6 gule kortstilkede, store ærteblomster udgår fra samme punkt. Bladene er (lige som kløveren) 3-koblede. Blomsterknopperne er krumme som "hugtænder" og spidsen kan være rød-farvede!

Liden Fugleklo har ligeledes sine 3-7 ganske små hvidlige ærteblomster siddende i skærm, men vi spotter den nemmest på dens uligefinnede blade med 7-10 par aflange småblade og når den er i frugt på de smalle, krumme, leddelte bælg, som absolut ligner en fuglefod.

Alm. Kongepen blev genkendt på sine gule kurvblomster og rosetten af ruhårede, fjerlappede grundblade. (En deltager testede sin iNaturalist-app, som foreslog: Høst-Borst – men de kan også være svære at skelne på deres gule kurve alene). Vi så at *Alm. Kongepen* har en rad af små sorte børstehår på kurvblad-spidserne. At den også har lancetformede avner på kurvbunden mellem blomsterne, kunne vi vanskeligt se. (Høst-Borst har oftest glatte, fjerfligede rosetblade og kurvsvøb uden sorte børstehår). En *Hvid Okseøje* blev samlet og taget med til senere sammenligning med en lignende kurvblomst med hvide, tungeformede randkroner og gule rørformede skiveblomster.

Fra cykelsti-broen over Vester Nebel å kunne vi spotte adskilligt!

Store hjerteformede flydeblade af *Gul Åkande* med tilhørende gul blomst, enkelte mindre hjerteformede flydeblade med "flosset" kant af den endnu ikke blomstrende *Søblad*, men det var de mindre, runde flydeblade fra *Frøbid*, som sammen med antagelig *Alm. Andemad* dominerede randzonen. I den ydre randzone spottede vi adskillige klynger af en mindre hvidblomstret skærmpilte med nogle underligt oppustede stængler: *Vand-Klaseskærm*. "Et godt fund"; for den er ikke helt almindelig, men kun en "hist og her"-art. En noget større hvid skærmpilte med hvælvede småskærme var også i blomst i bredzonen. På de oprette, frisk-grønne dobbelt fjersnitdelte blade kunne vi genkende den berygtede "dødelig giftige" *Giftyde*, som her forekommer talrigt overalt i åmiljøet incl. ved de nye "luksus"-sheltere.

Vand-Klaseskærm i blomst. I baggrunden blade af Sideskærm

Yderligere kunne vi i bredzonen skimte den gulblomstrende *Vand-Peberrod*, nogle lyseblå *Sump-Forglemmigejer* og nogle blå-violette *Bittersød Natskygge* og de fjersnitdelte blade af den endnu ikke blomstrende skærmpolante *Sideskærm*. De høje græsser indenfor: *Høj Sødgræs* og *Tagrør* samt *Smalbladet Dunhammer* m.fl. fik ikke nærmere omtale, da vi af diskretionshensyn ikke var gået ud ad shelterbroen.

Videre ad cykelstien kunne vi i sti-rabatten finde yderligere en flok kløver-arter: 1) *Hare-Kløver*, som på sin spinkle genede stængel bærer hoveder med små blegrøde ærteblomster godt skjult af de langhårede bæbertænder i den duskformede top, som får blomsterstanden til at ligne en harehale! 2) *Bugtet Kløver*, som adskiller sig fra *Rød-Kløver* bl.a. ved ikke at have højblade helt op under blomsterstanden og ved at have jævnt tilspidsede akselblade samt at stængelen er buftet opstigende. (Jesper synes også, at blomsterfarven tit er mere blålilla og blomsterhovedet lidt mere "løst i det") og 3) *Stribet Kløver* med lådne blomsterhoveder i de 3-koblede stængelblades hjørner. De enkelte blomster sidder i et uldhåret stribet-furet bæger med fremragende spidse tænder.

Hare-Kløver

Bugtet Kløver

Stribet Kløver

Vi gik ind i brakengen, hvis græsser – domineret af *Fløjlsgræs* – nu stod knæhøjt, til cirka den plet vi havde stået på ved besøget i maj og kunne da stadig finde adskillige *Hejrenæb* i blomst, men også adskilligt mere, hvoraf vi kun så på et mindre udsnit.

Brakengen

I maj havde vi set en Museurt i tidligt stadium og kunne nu konstatere, at formodningen om *Kugle-Museurt* holdt stik. Den stod i selskab med Hare-Kløver og Stribet Kløver. Blomsterstandene Kugle-Museurt og Stribet Kløver ligner i forbløffende grad hinanden, men arterne kan jo skelnes på bladene: Henholdsvis siddende lancetformede og trekoblede. Her stod også det klejne græs (her: 10-15 cm) *Udspærret Dværgbunke*.

foto: Naturbasen Mads Navntoft Olsen

Udspærret Dværgbunke

Kugle-Museurt i blandet selskab

Stribet kløver (tv)
Kugle-Museurt (i midten)
Udspærret Dværgbunke (th)

Endvidere havde vi lejlighed til at sammenligne den spinkle Skræppe-art *Rødknæ* med de spydformede blade (bladenes flige ved grunden står vinkelret ud) med den noget kraftigere, mørkegrønne *Alm. Syre* med lidt kødede, pilformede blade (bladenes flige ved grunden bagudrettede). Et påfaldende anderledes udseende græs måtte også bemærkes. Et højt ludende græs med et smalt aks med langstakkede småaks: *Stor Væselhale*. Et meget karakteristisk eenårigt græs, som er indslæbt fra Syd- og Centraleuropa. En "hist og her"-art, som dog er set overalt i landet.

Stor Væselhale

Smalbladet Vikke

Aften-Pragtstjerne

– Ellers var det de mere farverige, men fåtalligt forekommende blomster, som blev bemærket i græs-havet:: *Smalbladet Vikke*, *Kornblomst*, *Hvid Okseøje* – som ikke må forveksles med den på blomsten lignende og også her forekommende *Lugtløs Kamille*, som har fjersnitdelte blade med trinde trådsomme afsnit mod Okseøjens lancetformede, tandede blade.

Inden vi forlod brakengen måtte vi lige genfinde den ved ekskursionen 20. maj smukt gulblomstrende plante af korsblomstfamilien med fligede skinnende grønne blade. Den blev kaldt *Udspærret Vinterkarse* – og nu kunne vi ved gensynet se, at den med sine stærkt udspærrede skulper lever op til sin navn!

Udspærret Vinterkarse i blomst 20. maj – samme plante i frugt 2. juli

Vi gik nu til højre ad den sandede markvej "Koldingvej" og nu måtte botanikken igen for en stund træde til side for entomologien. Der var adskillige gravende *Pragtbuksebi* på færde på den sandede markvej.

Ivrige entomologer

Pragtbuksebi graver redehul

Henvendt mod botanikken så vi på midtbalken *Glat Vejbred* med de store ægformede, linie-strengede blade og på vejskråningen bl.a. *Aften-Pragstjerne*, *Hvid Snerre*, *Prikbladet Perikon*, *Blåhat*, *Blæresmelde*. I markkanten ved mosektrattet kunne vi nyde den flotte bevoksning af blomstrende *Skvalderkål*. Ved vejdæmningen over søen (Søndermose) stod nogle høje, karakteristiske planter med lancetformede blade, desværre endnu uden blomst, men Jesper kunne vise et foto fra sept. 2019: *Pilebladet Asters*. Samme sted var *Mangeblomstret Rose* i fuldt flor.

Skvalderkål

Mangeblomstret Rose

I lunden genså vi nu *Drue-Hylden* i (umoden grøn) drueklase-lignende frugt (de modne frugter er røde) og *Alm. Hyld* med umodne frugter i skærm. Begge Hylde-arter er giftige i rå stand. Druehyldens blomster ligeledes, mens man kan lave hyldeblomstdrik af *Alm. Hyld*.

Dernæst førte vejen os gennem et stykke mose, hvis vegetation til højre for vejen (mod øst) er domineret af det høje græs, *Rørgræs* (med en top af duskformede småaks – som ligner Hundegræs). P.gr.a. den våde bund måtte vi nøjes med på afstand at spotte de smukke lyserøde halvskearme af *Baldrian*. I moseranden ved vejen stod et højt græs med en stor luftig top over en kraftig tue af mørkegrønne, furede blade, hvis overside og kanter er følbart meget ru. (Holdes et blad op i lyset ses det som længdestribet grønt - gult) Det er *Mose-Bunke*. Fra vejrabatten klatrede en gul ærteblomstret plante op i de nærtstående græsser. En halv snes gule ærteblomster i en langstillet klase. Bladene har bare et par lancetformede småblade og ender i en lang slyngtråd. Akselbladene er af størrelse med småbladene. En deltager huskede fra "*Ærteblomst-nøglen*" at Vikke / Fladbælg skelnes på, hvordan støvknaprøret er afskåret og konstaterede efter dissektion af en blomst: "Lige (d.v.s. vinkelret) afskåret = Fladbælg. Vi stod med den almindeligt "i enge, krat og vejkanter" udbredte: *Gul Fladbælg*. På vejens midtbalk stor et aksgræs med småaks, som vendte siden til aksakslen. Det er *Alm. Rajgræs* (I modsætning til Kvikgræs, hvis småaks vender den brede side til aksakslen)

Slutlokaliteten var brakengen overfor Koldingvej 103, hvor vi i maj så massevis af Jordbær i blomst, og det var stillet os i udsigt, at jordbærrene nok ville være i frugt når vi kom igen i juli. Det holdt stik, for vi fandt dem selv om bundvegetationen i engen for størstedelen var skjult af en tæt, meterhøj *Draphavre*-bevoksning. Et top-græs med de langstakkede småaks siddende i kvaste etagevis i en sammenkneben halmgul skinnende top !

Jordbærrene var der! – Godt skjult i det høje græs

Jordbærrene kan næppe opretholde betegnelsen "Spansk Jordbær", som var på tale i maj, for nu synes behåringen på frugtstilken ikke at være "udstående, noget nedadrettede", men snarere "tiltrykt fremadrettet hårede"; så er vi tættere på *Skov-Jordbær*. Bærrene smagte iøvrigt ikke af ret meget. (Måske skulle de være mere modne?).

Selv om jordbærrene tog meget af opmærksomheden bemærkede vi iøvrigt i "*Draphavre-havet*": En enlig *Kær-Tidse*, som altså også kan stå noget tørt; enkelte *Mark-Forglemmevej* med frugtstilke omtrent dobbelt så lange som bæget, *Fin Kløver* og *Gul Kløver*, en *Smalbladet Vikke* og en lille bevoksning af *Vellugtende Gulaks*.

Tilbage ved kaffen i stationshaven var der købte jordbær på bordet som helgardering.

